

Föreningen Islandssamlarna
c/o Per Hanner
Wittstocksgatan 2
115 24 STOCKHOLM

Rapport juni 1988
(Nr 72)

Kära Vänner,

Tyvärr måste jag inleda denna rapport med sorgens budskap. Två stora filatelister, som gjort ovärderliga insatser på bl.a. Islands-filatelinens område, har gått ur tiden: Folmer Østergaard och Sir Athelstan Caröe. Därmed har också vår förening förlorat två framstående och högt uppskattade medlemmar, vilka båda trots hög ålder ständigt visade ett livligt intresse för vår förenings verksamhet.

Folmer Østergaard avled den 3 april. Han blev 78 år. Till yrket var han civilingenjör och han hade bl.a. varit med om byggnadsarbeten på Färöarna och i Island under och efter andra världskriget. Detta gjorde honom, som redan var filatelist, speciellt intresserad av dessa länders filateli och han blev en av världens stora specialister på dessa områden. Ofta anlätades han som jury-medlem vid utställningarna. En egenskap, som man annars inte ofta finner hos de verkligt stora filatelisterna, vilka gärna ägnar sig helt åt äldre tiders märken, hade Folmer genom sitt levande intresse även för den senaste tidens nyheter. Vad som är nytt nu blir ju posthistoria en gång. Hans bidrag till våra rapporter vittnar om detta, lika väl som om all-round-kunskap om tidigare skeden. Bland våra medlemmar, icke minst i Sverige, hade han många personliga vänner, som nu sörjer honom. Vi är glada över att vår så nyligen startade systerförening, Islandsklubben i Danmark, som första åtgärd utsåg honom till hedersledamot. Över detta blev han mycket lycklig, och under sitt sista halvår berättade han ofta i sina brev till oss om sin verksamhet i och för den nya klubben. Men han glömde för den skull inte bort Islands-samlarna.

Sir Athelstan Caröe avled den 19 april i en ålder av 84 år. I motsats till Folmer, som gick in som medlem i vår förening redan strax efter dess start, kom Sir Athelstan i kontakt med oss först för 10 år sedan, då vi valde in honom som hedersledamot i egen-skap av Islands-filatelinens grand old man. Athelstan var engelsman men tillhörde en familj med rötter i Danmark. Som ung var Athelstan och hans bror praktikanter i Köbenhavn och vid den tiden blev deras filatelistiska intresse för Danmark, Island och DVI grundlagt och grundmurat. Båda blev stora filatelister och Athelstan också forskare i den isländska posthistorien och filatelin. Hans storverk är väl "Icelandic Posts 1776-1919", en artikelserie som senare utkom som bok. Sir Athelstan glädde sig mycket åt hedersledamot-skapet hos oss, läste artiklarna i våra rapporter med omsorg och kommenterade och kompletterade dem ofta i den livliga korrespondens som han under sina 10 år i föreningen upprätthöll med föreningens sekreterare, även sedan han efter en hjärnblödning 1984 fått svårigheter att skriva. Många blev hans inlägg i rapporterna. In i det sista sysslade han också med sina samlingar, och han sände in bud till vår vårauktion i år för att bl.a. komplettera sin nummerstämpelsamling.

Deras minne kommer att leva.

- - - - -

Denna rapport är litet sen - borde väl ha kommit ut i maj - men genom förseningen kan vi få med resultatlistan från vårauktionen. Auktionslistan var ju stor med över 700 utbudna poster, varav 184 såldes. Föreningen står i stor tacksamhetsskuld till Hans Råland, som praktiskt taget ensam svarat för hela arbetet och gjort det med den äran.

Jag har tidigare aviserat, att blanketter för inhämtande av uppgifter till vår nya medlemsförteckning skulle gå ut med denna rapport. Men blanketter som skickas ut på sommaren kan ge låg svarsfrekvens och därför uppskjuts nu utsändandet till i höst.

Stockholmsavdelningen avslutade säsongen genom "vårsammanträdet" hos vår ordförande och hans rara fru, alltså hos Berit och Bernhard Beskow, och tackar dem varmt för att vi ännu en gång fick glädjen att besöka dem en vacker vårkväll.

Ha en bra sommar och kom tillbaka till sammanträden och övrigt arbete med friska krafter efter den. Anteckna redan nu sammanträdesdagarna, Du som bor så att Du kan vara med på mötena.

Hej!

Sekreteraren

Höstens
sammanträden

Stockholm. Adress Sturegatan 19, 5 tr. (Beskow). Tid kl. 19.30.

Den som inte tidigare fått portkoden bör i förväg ringa Beskow (0762/414 56) eller Hanner (08/667 45 75) för att få koden.

Onsdagen den 7 september Det blir troligen en Islands-film. Per Olov Abrahamsson visar sin samling av svenska järnvägsstämplar

Torsdagarna den 6 oktober, 10 november och 8 december Program ej ännu bestämt för dessa

Göteborg. Lokal Norska Sjömanskyrkan, Skånegatan 16. Tid kl. 19.30
andra tisdagen i varje månad med början den 13 september. Program i annons i Göteborgs-Posten söndagen före mötesdagen.

Obetalda
avgifter

Har Du ännu inte betalt årsavgiften för 1988, ber kassörerna Dig enträget att göra det snarast. Inbetalningskort medföljde förra rapporten. Har Du inte detta kort kvar, finns nya neutrala blanketter att hämta på varje postkontor.

G-medlemmar betalar till Islandsklubben i Göteborg, postgiro 26 73 70-5 och årets avgift är 60:- kr.

Övriga medlemmar betalar till Föreningen Islandssamlarna, postgiro 40 29 57-5. Avgiften är för medlemmar i Stockholmsområdet (S efter medlemsnumret) 50:- kr, för övriga 45:- kr för 1988. (Avgiften för 1989 - om någon vill betala in den på en gång - är samma som 1988.)

Medlemmar i Island ombedes vänligt men bestämt att betala med den översända postgiroblanketten och inte (ekki) med check. Medlemmar i sådana länder, från vilka man inte kan betala till våra postgirokonton, kan i rapport 71, sid 3, läsa om lämpligt betalningssätt. Om betalning sker med check, vilken måste vara dragen på svensk bank och i svenska kronor, glöm inte tillägget, som nu höjts till 25 kr. De som har tillgodohavande på en del av avgiften från tidigare år, finner uppgift härom i rapport 71.

Styrelsen i
Göteborg

Vid årsmöte den 8 mars 1988 valdes följande styrelse:

Ordförande	Ingvar Andersson	omval
Vice ordförande	Johnny Pernerfors	nyval
Kassör och sekreterare	Tom Rinman	omval/nyval
Bibliotekarie	Kaj Librand	omval
Revisor	Ingvar Ottosson	omval

Vårauktion
och
höstoffert

Även om många av de dyrare objekten i vårauktionen blev osålda, får auktionen anses ha gett ett fullt tillfredsställande resultat. Auktionslistan och dess stora bildbilaga innehöll ju också material av alla de slag, och antalet sålda poster blev stort, se bilagd resultatlista. Antalet inlämnare var 14, antalet köpande medlemmar närmare 40. Utbetalningen till inlämnarna kan ske inom den närmaste tiden, men några inlämnare berörs av de poster som i resultatlistan anges som inropade för Sir Athelstan Caröe. Vi har ännu inte fått klart besked om dessa poster kommer att lösas ut av sterbhuset.

Man skulle väl ha väntat sig att Hans Råland, som svarat för vårauktionen, nu skulle vilja dra sig ur denna verksamhet för en tid, trött på slitet och mätt på ära. Men nej. Han har förklarat sig beredd att också svara för ett arrangemang i höst och har med vår ordförande överenskommit att denna gång ordna en offert med fasta priser, "höstofferten". Inlämning till denna kan ske liksom till en auktion, och föreningens provision på sålda objekt blir 10 %.

För inlämningen gäller samma regler som vid auktionen, se Rapport 70, vilket bl.a. innebär uppsättning av objekten på instickskort eller liknande samt att objekten måste vara förtecknade på en medföljande lista med erforderliga uppgifter (se Rapport 70 eller vårauktionslistan), denna gång dock inte med minimipris utan med det fasta pris Du vill sätta. Lägsta pris per objekt är denna gång 40 kr. Samlingar och samlingsposter kan inte medtas i offerten. Den som vill inlämna till offerten skall ha sänt in sitt material och sin lista till Hans Råland, Legendvägen 15, 175 70 JÄRFÄLLA senast den 30 september. Om Du vill fråga honom om något är Hans bostadstelefon 0758/546 76 (obs. nytt nummer).

Den isländska
valutans
"stabilitet"

I sammanfattningen i förra Rapport av 1987 års isländska frimärksutgivning råkade vi skriva: "Både isländska och svenska kronan har varit relativt stabila (under 1986 och 1987), men som synes har den svenska varit något stabilare." Orden "som synes" avsåg att den isländska kronans genomsnittspris i svenskt mynt hade fallit från 17,5 öre 1986 till 16,5 öre 1987.

Redan innan den nämnda rapporten hunnit skickas ut undergick den isländska kronan en devalvering, så att dess värde föll från 16 till 15 svenska öre, dvs. med 6 %. Även ovannämnda fall på ungefär 6 % mellan 17,5 och 16,5 öre var ju inte helt obetydligt. Vårt uttalande om isländska kronans "relativa stabilitet" visade sig vara ännu mera obefogat, då vi senare erfarit att inflationen under 1987 i Island varit 25 %. Man hoppas kunna sänka detta tal under 1988, dock knappast under 15 %-nivån.

Mot bakgrund av ovanstående är den stora portohöjningen 15 januari 1988, som vi också nämnde i Rapport 71, mycket förklarligare. Åtminstone en ytterligare portohöjning under detta år verkar sannolik.

Nyligen - den 16 maj - kom så ytterligare en isländsk devalvering, denna gång med 10 %. Därmed är den isländska kronan nu värd cirka 13,5 svenska öre.

LÍFÍL i
Reykjavík

Till utställningen LÍFÍL i mars hade vi ingen rapportör utsänd, men av deltagar- och resultatlistan kan man se att den varit en fin utställning med deltagare från hela Norden och många sevärda exponat. Många av våra medlemmar fick fina medaljer, till vilket vi gratulerar. Utställningens enda guldmedalj gick till Ingvar Andersson

för hans samling av Islands äldsta poststämplor. Närmast kom två stora vermeil, den ena till T.C. Jensen för Í GILDI och den andra till Páll H. Ásgeirsson för Islands äldre flygpost. För att nämna ännu en svensk medlem tog Leif Nilsson en silver med "Brittisk fältpost i Island 1940-1946".

LÍF, det isländska filatelistförbundet, firade i samband med utställningen sitt 20-årsjubileum och vår förening uppvaktade, representerad av Ingvar Andersson.

Ingvar
Jacobsen
bestulen

Enligt notis i en svensk filatelisttidsskrift blev vår värderade medlem Ingvar Jacobsen i Tórshavn, Färö-filatelinns nestor, bestulen på värdefulla samlingar vid ett inbrott på nyårsnatten. Vi beklagar mycket och vill för vår del bidra till efterspaningarna genom att citera följande ur SFT:

"Det stulna materialet omfattar tre album med ostämplade isländska frimärken och lika mycket stämplat material. Tjuven stal också sex album och en kassett med Färö-material. Åtskilligt klassiskt material fanns med i det stulna, och det finns anledning att på allvar ta varningsorden från Føroya Filatelistfelag, som dragit i gång ett stort arbete för att spåra samlingen.

Den som kommer i kontakt med material som kan härröra från stölden uppmanas ta kontakt med Súni Vinter vid kriminalpolisen i Tórshavn. Han har telefon xxx298-11448, dvs. från Sverige 009298-11448". (Vårt tillägg: Det är givetvis mest praktiskt att man kontaktar sin lokala polis, som i sin tur tar kontakt med Färö-kriminalen.)

Några fyr-
blocksdatum
som inte är
nyupptäckta

Vid vår vårauktion fanns det med ett 30-tal datumfyrblocksposter, av vilka de flesta såldes. Tyvärr insmög sig här några fel i auktionslistan, vilka vi för säkerhets skull meddelar för att undvika att någon skall tro att det rör sig om nyupptäckta datum.

Auktionsobjekt 488 hade Facit 584 angivet med datum 14.10.79 men det var rätteligen 24.10.79. Objekt 489 angavs avse Facit 586, men det var Facit 585 med det för detta märke riktiga datumet 9.11.79. Och givetvis var objekt 480 sammansatt av Facit 553-554, inte 453-454. Inga nyupptäckter alltså, tyvärr!

Bok om engelsk
censur under
andra världskriget

Vår medlem Bendy Knudsen har sammanställt en "Katalog over engelske censurkendetegn" avseende censuren av civil post. Detta område intresserar ju mycket vissa samlare av Island, Färöarna och Grönland, eftersom mycket av posten från och till dessa områden under andra världskriget passerade den engelska censuren. I boken redogöres för censurens olika stämplor och förslutningsremсор. Boken kostar DKr 80.- och kan fås genom insändande av denna summa till författaren, som har adress Rasmus Nielsens vej 60, Særslev, DK-5471 SØNDERSØ.

Nya isländska
frimärken

Hittills i år har utgivits följande märken:

<u>Facit nr</u>	<u>Utg.-dag</u>	<u>Valör, krónur</u>	<u>Motiv etc.</u>
717	25/2	16	Kända islänningar X: Stein Steinarr
718	"	21	" Davíð Stefánsson
719	2/5	16	Europa-märken: dataöverföringssystem
720	"	21	" telefax
721-724	2/5	4x16	Landvättarna, häfte med 16 kr-märken, 4 olika. Häftet har 12 märken, pris 192 kr

725	9/6	18	Olympiadmärke: handboll
726	9/6	10	Kråkvicker (Vicia cracca)
727	"	50	Backtimjan (Thymus præcox)

Särskild förstadagsstämpel användes som vanligt för varje emission. De nya portosatserna, i kraft från 15 januari, för brev i lägsta viktsklass - 16 kr inom landet och Norden resp. 21 kr till utlandet - har som synes helt fått avgöra valörvalet för årets första emissioner.

De båda kända islänningarna Steinn Steinarr (1908-1958) och Davíð Stefánsson (1895-1964) var författare. De var båda mest kända som poeter, varför de också båda fått några rader ur en av sina dikter återgivna på märket. Davíðs livsverk omfattade också bl.a. skådespel och en roman. Hans fädernegård var Fagriskógur vid Eyjafjörður, och han skrev sig alltid som Davíð Stefánsson frá Fagraskógi, vilken namnteckning kommit med på frimärket.

Ämnet för årets Europa-märken skall tydligen vara modern transport- och kommunikationsteknik. Vi har ju redan tidigare sett, att isländska posten favoriserar motiv från teleområdet, såsom man också gjort denna gång. Förklaringen är enkel: posten och teletrafiken sköts i Island, liksom f.ö. i många andra länder, av ett gemensamt affärsverk. "Póstur og sími" är en skylt man finner vid isländska postanstalter, tillika telefonstationer. På 16 kr-märket framställs hur binära talserier flyter genom kablar till olika slag av mottagare, t.ex. datorer. På den högre valören symboliseras hur överföring av meddelanden (i detta fall tydligen en karta) kan ske via tele och facsimilmaskiner. Systemet kallas i Sverige telefax. Men varför finns ett kuvert med i märkesbilden? På det kontor, där er sekreterare har sin dagliga gärning, dyker det minsann aldrig upp något kuvert i telefaxapparaten.

Ordet "sími" för telefon och telegraf har för resten en intressant historia. Då telegrafen och senare telefonen kom till Island fick man, som alltid vid tekniska nyskapelser, ett problem: vad skulle nu detta kallas på isländska, ett språk i vilket utländska ord nästan aldrig låter sig införlivas, bl.a. därför att de inte låter sig böjas enligt isländska grammatiska mönster. Om vi inte är felunderrättade kom genom en tävling fram förslaget att använda "sími", ett då nästan helt bortlagt gammalt ord med betydelsen "lång tråd". (Er sekreterare berättade detta en gång vid ett middagsbord i Stockholm. Bordet var ganska långt, men en person vid andra bordsändan, som inte hört det mesta av vad jag sade, avbröt mig med att säga: "Hörde jag dig nämna ordet simi? Så underligt! I min hemtrakt finns det ordet i vår dialekt, och det betyder "lång, lång tråd." Mannen var från Dalsland i västra Sverige. Här hade alltså detta ord, som torde vara helt okänt för minst 99 % av dagens svenskar, kvarlevt.)

Efter denna avvikelse från frimärksområdet skall vi nämna att det nya häftet med Islands landvättar är en fullständig parallell till 1987 års häfte med 13 kr-märken och har samma motiv (se Rapport 70), dock givetvis i ny färg. Tryckt liksom förra gången av svenska postens frimärkstryckeri och med 3-sidigt tandade märken.

Att Island valt handboll som motiv för ett märke med anledning av årets olympiska spel förklaras av att just detta spel är en sport, där Island haft stora internationella framgångar på senare år. Man laddar nu upp för en fin placering i Söul.

Beträffande de nya blommärkena vill vi bara nämna, att vi inte är riktigt säkra på översättningen av Thymus præcox till backtimjan, som i svenska floror brukar kallas Thymus serpyllum. Det isländska namnet på den avbildade växten är blóðberg, och i vår isländsk-svenska ordbok översattes detta ord med "timjan (Thymus serpyllum)". I vart fall rör det sig om den vilda timjan, inte den som kryddväxt odlade. Båda växterna i serien uppges vara allmänna i Island.

En rättelse skall här göras av ett tryckfel i Rapport 70, s. 4, som vi först nu upptäckt. Märket Facit 715 - den lägre valören i 1987 års julmärkesserie - har valören 13 kr, inte 12 kr.

Ny frankerings-
etikettmaskin
i Reykjavík

En andra maskin för frankeringsetiketter togs i bruk den 19 maj i år. Den nya maskinen, fabrikat Frama, är placerad i postfilialen Reykjavík 3, belägen i shoppingcentret Kringlan. Etiketterna är av i princip samma utseende som på den första maskinen (se t.ex. bild i Facit), med belopp angivet i aurar och med två posthorn kring beloppet. I stället för 01 anges på denna maskin 02 (maskin nr 2). I maskinen kan köpas etiketter i de fasta valörerna 16, 21 och 32 krónur eller också etikett i valfri valör, motsvarande inlagda mynt, upp till kr. 99.90. På FDC, ordnade av Frímerkjasalan, var frankeringen 16 kr.

Nya isländska
poststämplor

I de sista breven vi fick från Folmer Østergaard fortsatte han sin inrapportering av nya poststämplor i Island. Han anmälde sålunda följande nyheter.

Mossfellsbær (f.d. Varmá, jfr rapport 71): vi fick genom Folmer även avtryck av den nya rullstämpeln där. Den har ett stämpelhuvud motsvarande typ B8a.

Ny maskinstämpel har tagits i bruk av Reykjavík 3, Reykjavík 5 och Reykjavík 10, berättade också Folmer.

Folmers inrapportering av dessa nyheter på stämpelområdet var ju av största värde både för att hålla våra stämpelsamlare informerade och för att vi härigenom fortlöpande fick kompletteringar till våra anteckningar för stämpelhandboken, vilken Folmer var mycket intresserad av. Folmer fick upplysningar om och avtryck av nya stämplor genom en kontakt i isländska postverket. Finns det nu någon inom föreningen, som kan ta upp där Folmer slutade genom att ge oss motsvarande uppgifter? Kan någon av de isländska medlemmar som har detta intresseområde tänka sig att axla Folmers mantel?

Några frågor
rörande det
tidiga 1920-
talets fri-
märken

I rapport 69 behandlade vi relativt utförligt de portoändringar som företogs i början av 1920-talet och de färgändringar, som i anslutning härtill måste göras enl. UPU-bestämmelserna, samt de många olika provisorier med påtryck, som då tillkom. I anslutning härtill har vi nu fått två inlägg.

1.

Leif Fuglsig har fäst sig vid att olika uppgifter, varav en del måste vara fel, förekommer om tidpunkten för utgivandet av de Christian X-märken med nya färger, som måste utges enl. UPU-reglerna, då utlandsportona höjdes den 1 april 1921. Det gäller alltså 10 aur grön, 25 aur röd och 40 aur blå.

Rapport 69 utgick från att Jónsbók och Handbók um íslensk frímerki báða anger, att av dessa utkom 10 och 25 aur den 18.4.21 och 40 aur den 25.11.21. Dessa uppgifter är också upptagna i Facit och katalogen Íslensk frímerki. I äldre upplagor av Facit finner man, att även 40 aur daterats till 18.4.21.

Gamla Kohls handbok uppger för alla tre märkena 25.11.21 och åberopar, att detta är den till UPU i Bern anmälda utgivningsdagen. November anges också för alla tre märkena i Leifs exemplar av Michel 1937 samt i AFA Special 1966 och 1971, medan däremot hans Michel 1977 anger april för alla tre.

Leif Fuglsig har nu i danska postverkets arkiv funnit att alla tre valörerna sändes till Island med s/s Island den 10.4.21. Leif vill därför uttrycka sitt tvivel på uppgiften om att 40 aur skulle utsläppts först i november. Varför skulle man ha väntat med att göra detta, då man ju inte hade något annat frimärke om 40 aur i den rätta UPU-kulören blå? Är inte uppgiften om 40 aurs utgivning i november ett gammalt fel, som hänger med?

Frågan går dels till Jónsbóks författare och andra isländska forskare, dels till Er alla. Många, kanske de flesta av våra medlemmar har väl en stämplad Christian X 40 aur blå i sin samling, och många har säkert dubbletter. Har Leif rätt, bör det finnas avstämplingar av dessa märken under tiden 18.4 - 24.11 1921. Ta en titt på Dina märken, och hittar Du en (tydlig) sådan stämpel, meddela det och datum till föreningens sekreterare Hanner.

2.

Det andra inlägget kommer från en medlem som skriver:
"Nyligen köpte jag en bunt brev, bland vilka fanns två kuvert med förtryckt adress till fyrstyrelsen (Vitamálastjoran) i R-vík och avsedda för rapporter från fyrstationerna. Dessa två kuvert var frankerade med provisorierna 20/25 aur, Facit 99 resp. 105, och avsända från två olika fyrplatser i norra Island. Då kuverten är nummerstämplade finns ingen datumangivelse, men nämnda frimärken användes ju i huvudsak under 1922 enligt rapport 69. Vad som förvånar mig är att breven - tjänstebrev inom en ovedersägligen statlig förvaltning - inte har tjänstefrimärken. Här uppställer sig två alt:
1) Tjänstemärken användes inte av fyrväsendet.
2) Tjänstemärken användes normalt av fyrväsendet, men under 1922 fanns brist på 20 aur þjonusta (påtrycket Facit Tj. 55 kom ju först i juni 1923) och därför användes i stället men tillfälligt påtrycksmärkena av typ allmänna frimärken.

Vad kan vara riktigt?"

Vi låter denna fråga gå vidare till dem som kan ge närmare besked, i första hand om vilka institutioner som använde tjänstemärken och om fyrväsendet (Landsvitarnir) hörde till dem. Har Du själv något "fyrrapportkuvert" med förtryckt adress är vi mycket intresserade att få veta hur det är frankerat. Meddela sekreteraren!

"Tilkynnt" och
andra sidos-
stämplar

Kommer Du ihåg Leif Fuglsigs fråga om "Tillur", först gjord i Rapport 66, och som vi påminde om i nr 68? Leif hade på ett 25 aur Christian X (Facit 136) funnit en stämpel med samma typ av ram som på Tollur. På märket syntes bokstäverna Til samt övre delen av ännu en bokstav, som kunde vara l (eller b, h eller k). Han undrade vad detta var för en stämpel. Kunde det vara en felstavad Tollur-stämpel, alltså "Tillur"? (Tollur finns ju som stämpel på F. 136.)

Svar och lösning på gåtan har vi nu fått från Ólafur Eliásson. Ólafur hade vid genomgång av tidigare nummer av Rapport påmint om Leifs fråga och konsulterade nu ett blad han hade med kopia av avtryck av de "sidostämplat", som användes vid Reykjavíks postkontor omkring 1965. Det rör sig alltså om stämplat, som icke var avsedda att sättas på frimärken utan skulle stämplat vid sidan av dessa på försändelser för att ange olika saker. Bland dessa stämplat - här återgivna med tillägg av översättning till svenska - fanns en stämpel, som otvivelaktigt måste vara den som hamnat på Leifs frimärke, men fulla texten var Tilkynnt = aviserat eller meddelat.

Stämplern Tilkynnt sattes, berättar Ólafur, på sådana försändelser, som måste avhämtas på postkontoret av mottagaren, och stämplern markerade att meddelande (i svenska posten kallat "avi") utsänts till adressaten. I ett första brev till oss angav Ólafur, att det sålunda kunde bli fråga om bl.a. rekommenderade brev och postförskott. I ett senare brev till Leif Fuglsig har han emellertid ändrat sig - stämplern skulle inte ha använts på rekommenderade brev men däremot på stora försändelser, t.ex. paket som på grund av stor volym eller vikt inte bars ut till mottagaren. Eftersom emballaget på sådana försändelser normalt inte bevarades, är stämplern Tilkynnt sällsynt, anger Ólafur i brevet till Leif.

Helt nöjd med detta besked har inte Leif Fuglsig blivit. Han nämner att Tilkynnt finns på ett bevarat adresskort på paket från utlandet, alltså ett exempel på att stämplern inte - eller inte bara - sattes på paketen.

Sidostämplatarna skulle som sagt inte placeras på frimärkena men det hände väl ibland, att stämplern delvis eller helt kom att hamna på dem. Detta kan vara en förklaring till Leifs Tilk-stämplatade märke. En annan är att i hastigheten fel stämpel användes i stället för Tollur, som ju skulle slås på frimärkena. I Handbók um íslensk frímerki, del VI, s. 65, återges ett objekt med stämplern REBUTS, som uppges vara en Tollur-avstämpling med fel stämpel. Leif Fuglsig anser det mest sannolikt, att på motsvarande sätt stämplern Tilkynnt använts i stället för Tollur av misstag på hans märke.

De övriga här avbildade sidostämplatarna är också av intresse. De flesta är som synes på franska, det internationella postspråket, och har internationell användning. De sex i de två översta raderna samt "Refusé" användes på brev som av olika orsaker återsändes till avsändaren. "Franco" betyder avgiftsfritt, dvs. något ytterligare porto skall ej uttagas, medan "T" inom ring är en internationellt använd märkning med betydelsen "taxe" (franska), dvs. otillräckligt porto = lösen skall utkrävas. Dessa två stämplat sattes väl i förekommande fall på avgående brev till utlandet.

Av de två stämplat - utom Tilkynnt - som har isländsk text är ju "Skipsbrjef" = skeppsbrev välkänd. Men vad kan vara avsikten med en stämpel med texten "Adkomid" = ankommet? Vi frågade Ólafur om detta, och hans svar är att bruket av denna stämpel inte ännu kan sägas vara helt utrett. Han känner inte till att några bestämmelser om användandet av denna stämpel har utfärdats. Själv har han studerat 9 brev med stämplern. De är från åren 1937-1952. Detta är ett väl litet material att dra slutsatser ur, men enligt Ólafur tyder materialet på att stämplern anskaffats för att användas på ett liknande sätt som "Skipsbrjef". Från början användes den för

Adresse
insuffisante

(Otillräcklig adress)

Inconnu

(Okänd)

REBUTS

(Retur)

Parti

(Avrest)

Décédé

(Avliden)

Non réclamé

(Icke avhämtat)

Tilkynnt

(Aviserat)

Paquebot

(Skeppsbrev)

Refusé

(Mottagande vägrat)

Franco

(Avgiftsfritt)

Skipsbrief

(Skeppsbrev)

Adkomid

(Ankommet)

(Taxe =
lösen skall uttagas)

"bilbrev", dvs. brev ankomna ostämplade från landsorten men icke med kustbåtarna. Användningen av stämpeln "Skipsbrjef" tycks ha upphört 1947, och av 7 brev från tiden 1948-52 framgår att "Adkomid" använts i sådana fall där man tidigare skulle ha påstämplat "Skipsbrjef". Bland dessa brev finns två från Danmark med danska frimärken.

I en kort artikel i senaste numret av Grúsk har Ólafur behandlat stämpeln "Adkomid", och han visar där att det har funnits två exemplar av stämpeln med detta ord i Reykjavík. På det avtryck vi här avbildar slutar ju "A" uppåt i en spets. Den andra stämpeln har "A" avtrubbat upptill, så att ett kort horisontellt streck förbinder staplarna. Även i vissa andra detaljer skiljer sig stämplarna.

Ólafur är intresserad av att få uppgift om ytterligare brev med Adkomid-stämpeln. Meddela, helst med bild, föreningens sekreterare, om du har eller känner till något eller skriv direkt till Ólafur Eliasson, Háaleitisbraut 52, IS-108 Reykjavík.

Det verkar också som om bruket av Tilkynnt-stämpeln inte heller är helt utrett. Vi är därför intresserade att få rapport om ytterligare fall, där denna stämpel använts.